

C&SCO

CONFLICTHANTERING & SOCIALE COMPETENTIE IN HET ONDERWIJS

Steen voor steen bouwen aan een veilig en open schoolklimaat

Geen lessen maar de sociale leeromgeving

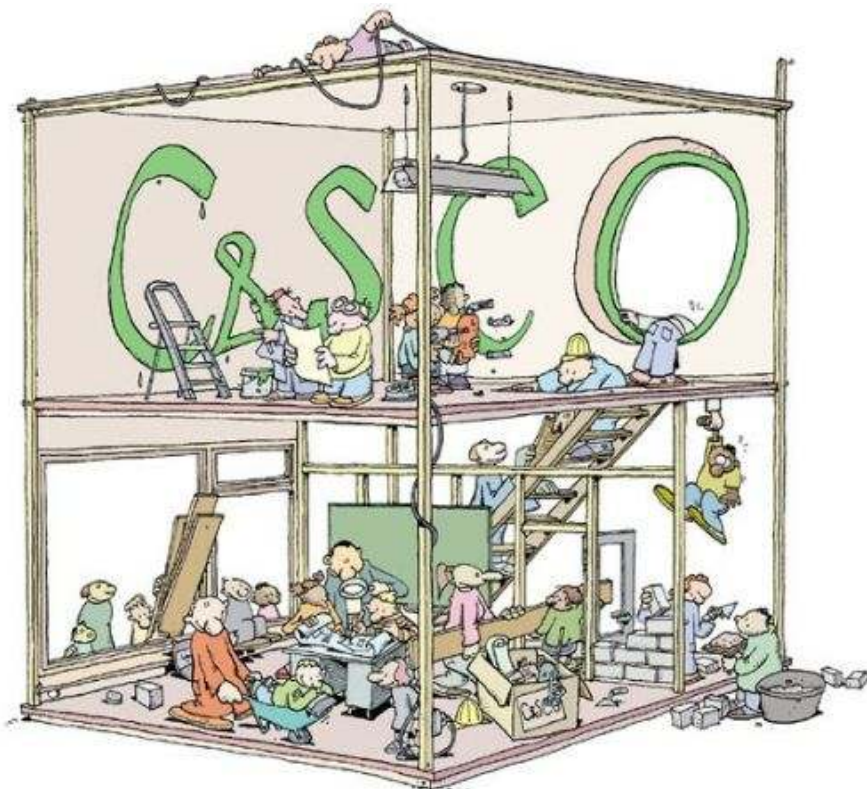
Enkele jaren geleden is door Sardes de C&SCO-aanpak geïntroduceerd. C&SCO – uitspreken als ‘kasko’ – staat voor ‘Conflictantering & Sociale Competentie in het Onderwijs’. Kenmerkend is de contextgerichte aanpak: geen nieuwe methode of lessenserie, maar veranderen van de sociale werk- en leeromgeving. De sociale verhoudingen en de communicatie in de school worden zelf de krachtige leeromgeving waarin ook de leerlingen worden betrokken.

De redenen om te kiezen voor een contextgerichte werkwijze zijn:

- de geringe transfer en geringe (meetbare) effecten van lesprogramma's.
- de observatie dat de omgeving sturend is voor het gedrag van mensen (“dat doet hij bij oma nooit”);
- de wens niet vast te zitten aan één bepaalde aanpak, maar recht te doen aan verschillen tussen scholen.

Eigenaarschap

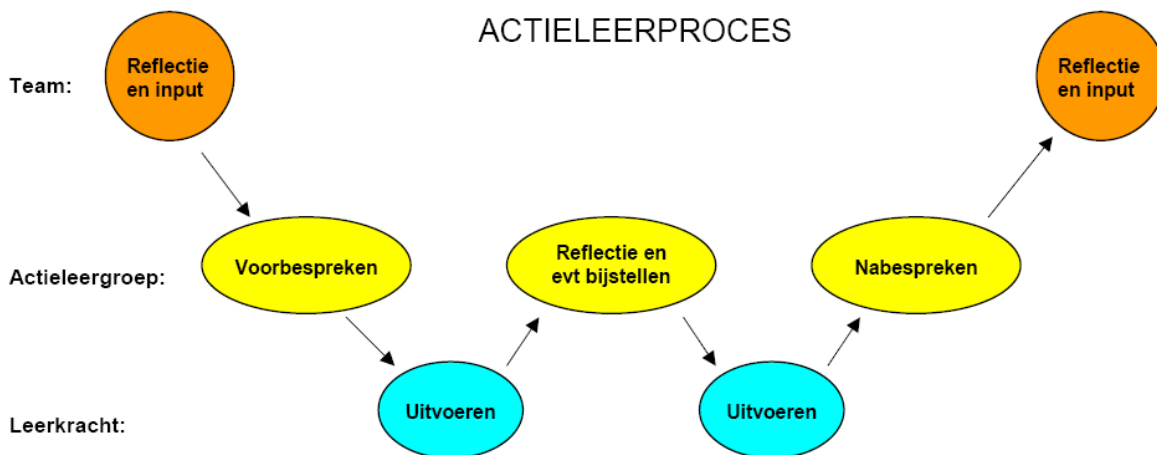
Een tweede kenmerk van de C&SCO-aanpak is dat inhoud en wijze van de verandering van de leeromgeving niet van bovenaf worden opgelegd, maar worden vormgegeven door alle betrokkenen in en rond de school. Veranderingen vinden plaats door kritische beschouwing en aanpak van de leeromgeving, via verandering van de kennis, de opvattingen en het handelen van alle professionals in de school. Leerkrachten worden in staat gesteld hun eigen werkwijze te beoordelen, verbeteringen te formuleren en activiteiten te ontwerpen die bevorderend zijn voor de sociale ontwikkeling van de leerlingen. Belangrijk hierbij is dat de leerkrachten hun ‘vernieuwde’ aanpak niet alleen in hun onderwijs en lessen toepassen, maar ook op andere plaatsen in de school, zoals in de gang en op het schoolplein.

Actieleren

Wanneer een team besluit om de C&SCO-aanpak te hantieren, volgt er een traject waarin actieleergroepen het belangrijkste instrument zijn. Actieleergroepen zijn kleine groepjes van leerkrachten die intensief samen leren door te doen, door actie dus. De leerkracht is daarbij eigenaar van zijn eigen leerproces. Hij beslist zelf welk gedrag hij wil proberen, hij experimenteert met dit gedrag en evalueert het. Hij is daarbij zelf verantwoordelijk, maar niet alleen. Zijn collega's in de actieleergroep vormen zijn klankbord. Hij vertelt er over zijn voornemen, en evalueert er zijn experiment. De collega-leerkrachten doen dat ook. Daarmee lijkt het op een intervisiegroepje, waarbij nu wel de nadruk wordt gelegd op het experiment. Zo worden er kleine stapjes gezet, in de praktijk van alledag, die direct met collega's kan worden geëvalueerd. Daarmee is het een vorm van activerend en sociaal leren van de leerkracht. Tenslotte bespreekt de groep welke actie, welke ervaring, de moeite waard is om te delen met de rest van het schoolteam.

Effecten

In 2007 is een rapport verschenen, waarin het SCO-Kohnstamm Instituut verslag doet van een onderzoek naar de effecten van de C&SCO-aanpak¹. Zowel bij de leerkrachten als bij de leerlingen wordt een verandering aangetoond. Het gaat hierbij weliswaar om kleine effecten, maar op grond van ander onderzoek naar programma's op dit gebied mag men ook niet meer verwachten. Het grootste effect is er bij de mate waarin de leerlingen zich veilig voelen bij leerkrachten.

¹ De effecten van het C&SCO-traject (2001 – 2005), eindrapport door E. Roede e.a. SCO-Kohnstamm Instituut, Universiteit van Amsterdam 2007.

Het rapport is te vinden op <http://www.sco-kohnstammstituut.uva.nl/pdf/sco766.pdf>

Sterke en zwakke punten

Naast dit onderzoek met vragenlijsten zijn er ook interviews gehouden. Daarin worden als sterke punten van C&SCO steeds genoemd:

- De teambenadering
- De grotere rol van de leerlingen in het leerproces
- Het aansluiten bij de onderwijspraktijk

Een zwak punt daarentegen is voor veel scholen het ontbreken van voldoende concrete handreikingen. In de map van C&SCO worden weliswaar instrumenten en lessuggesties aangeboden rond vier thema's (conflicthantering, weerbaarheid, regels en samenwerken), maar er is behoefte aan meer van dergelijke bouwstenen.

Belemmerende en bevorderende factoren

Daarnaast is er gevraagd naar bevorderende en belemmerende factoren. Belemmerend zijn volgens de geïnterviewden:

- de moeilijkheid om veranderingen in de houding te bereiken.
- teveel vernieuwingen tegelijk willen doorvoeren in de school.

Belangrijke succesbevorderende factoren zijn:

- de C&SCO visie past bij de visie van de school
- er is een eensgezind en veranderingsbereid team

SOL helpt u graag om vanuit de sterke punten van het C&SCO-traject het pedagogisch klimaat op uw school sterker te maken. Daarnaast helpt SOL u om eventuele vragen naar aanvullend lesmateriaal op te lossen. Onze ervaring op diverse scholen is dat het werkt! Ook op de langere termijn!